

Frans-Duitse vriendschap onder druk

[Achtergrond](#) - 23 januari 2023 - Auteurs: Marja Verburg, Wiebke Pittlik

Met een Frans-Duits kabinetsberaad en een gezamenlijke parlementsitting hebben Frankrijk en Duitsland zondag het zestigste jubileum van het Élyséeverdrag gevierd, het vriendschapsverdrag dat de twee landen in 1963 sloten. De gezamenlijke persconferentie kon niet verhullen dat er weinig warme gevoelens zijn tussen de nieuwe Duitse kanselier Scholz en president Macron. Duitsland trekt te weinig samen op met Frankrijk, is de algemene teneur.

Duitsland en Frankrijk zijn eeuwenlang vijanden geweest, ook al ver voor de Tweede Wereldoorlog. Dat heeft zijn weerslag gehad op de bevolking van de buurlanden. Anti-Duitse gevoelens waren in Frankrijk wijdverbreid, net als anti-Franse sentimenten in Duitsland.

Op 22 januari 1963 ondertekenden president De Gaulle van Frankrijk en kanselier Adenauer van Duitsland het Élyséeverdrag, waarmee beide landen hun vijandschap beëindigden. De regeringsleiders spraken af dat regeringen en parlementen elkaar met enige regelmaat ontmoeten. Ook werden structuren afgesproken om culturele uitwisseling te bevorderen. Inmiddels hebben bijvoorbeeld al bijna tien miljoen Duitse en Franse jongeren meegedaan aan een uitwisseling.

Een succes, benadrukken de Duitse en de Franse ambassadeur in Den Haag tijdens een bijeenkomst om de zestigjarige vriendschapsband te vieren. Van de Franse vijandigheid ten opzichte van Duitsers is weinig meer over, en ook andersom is daarvan nauwelijks nog sprake, blijkt volgens de Franse ambassadeur François Alabrune uit peilingen.

In 2019 bliezen kanselier Merkel en president Macron het verdrag nieuw leven in met het [Verdrag van Aken](#). Dat heeft vooral symbolische waarde; Frankrijk en Duitsland lieten zien dat ze samen willen optrekken in Europa. Ook committeerden ze zich aan concrete nieuwe samenwerkingen.

Op dit moment verkeert de Frans-Duitse relatie in zwaar weer. Afgelopen herfst werd een gezamenlijke kabinetszitting zelfs [uitgesteld](#). Scholz spoedde zich [naar Parijs](#) om de plooiën glad te strijken, maar kreeg geen gezamenlijke persconferentie van Macron. Onenigheid is er over concrete zaken zoals het

Duitse 'nee' tegen een Europees prijsplafond voor gas en over defensie-uitgaven. Maar de veelgeroemde 'Duits-Franse motor' hapert ook omdat Duitsland Frankrijk te weinig betreft bij grote beslissingen, analyseren journalisten in Berlijn en Parijs. Dat Scholz zonder Macron [naar China](#) reisde werd in Frankrijk met lede ogen aangezien.

Een blik in de archieven leert dat de relatie tussen beide landen wel vaker onder spanning staat. Tien jaar geleden bijvoorbeeld, toen het vijftigste jubileum van het Élyséeverdrag werd gevierd, werden de feestelijkheden overschaduwed door een rel over een overzichtstentoonstelling van Duitse kunst in het Louvre, tegen een achtergrond van spanningen over het economische beleid van beide landen. En ook in 1963 toen het verdrag werd ondertekend, ging dat met veel onenigheid gepaard, [beschreef historicus Hanco Jürgens in 2013](#) op Duitslandweb. Maar de vriendschap kent zeker ook goede tijden. Het waren bijvoorbeeld Macron en Merkel die in 2020 samen een crisisplan presenteerden en 500 miljard euro reserveerden om gezamenlijk de coronacrisis te boven te komen.

Sinds Scholz Merkel heeft opgevolgd, tekent zich een verwijdering tussen de twee buurlanden af. Duitsland spreekt van het belang van de transatlantische *Schulterschluss* (waarmee een nauwe samenwerking met de VS wordt bedoeld), Frankrijk heeft eerder deze maand een vriendschapsverdrag gesloten met buurland Spanje. Waar voorheen belangrijke hervormingen en beslissingen werden voorafgegaan door een Frans-Duits compromis, lijkt het nu vaak of de landen eerst proberen bij andere landen steun te vinden en dan pas met elkaar proberen een compromis te vinden, zei publicist [Joseph de Weck](#) tijdens de podiumdiscussie donderdag in Den Haag. NRC-columniste Caroline de Gruyter vulde aan dat ook de Europese Commissie vaker dan voorheen al met uitgewerkte voorstellen komt.

Compromis-machine

De ontmoeting zondag was daarom belangrijk, om de contacten te intensiveren en conflictpunten te bespreken. In hun gezamenlijke persconferentie na het kabinetsoverleg benadrukten Scholz en Macron zondag het belang van de Frans-Duitse samenwerking. Scholz noemde de Frans-Duitse motor een goed geoliede compromis-machine, Macron [citeerde](#) Goethe: "Twee zielen in één borst, dat zijn wij."

Toch konden ze daarmee de onenigheid van de afgelopen maanden niet in wegpoetsen. Scholz en Macron zeiden beiden dat ze Oekraïne blijven steunen in de Russische aanvalsoorlog. Maar waar Macron na een vraag over levering van tanks aan Oekraïne zei: "Niets is uitgesloten", reageerde Scholz ontwijkend:

“Onze steun zal niet minder worden.”

Wel hebben beide landen in hun kabinetsoverleg afgesproken in de toekomst gezamenlijk gevechtstanks te ontwikkelen en ze kondigden gezamenlijke oefeningen van de Frans-Duitse brigade in Litouwen en Roemenië aan. Ook kondigden ze aan dat de geplande waterstof-pijpleiding tussen Spanje en Frankrijk wordt doorgetrokken naar Duitsland. En ze willen dat de landen van de westelijke Balkan toetreden tot de EU en omwille daarvan de Europese besluitvormingsprocedures vereenvoudigen.

Een nieuw Frans-Duits onderzoeksprogramma voor accu's moet bijdragen aan een groener en innovatiever Europa. En om Franse en Duitse jongeren meer met elkaar in contact te brengen komt er een binationaal treinticket waarmee komende zomer 60.000 jongeren gratis naar het andere land kunnen reizen - in de geest van het Elyséeverdrag.

Der DE-FR Motor ist Impulsgeber, überwindet Unterschiede: gut geölt, zuweilen laut, stets angetrieben vom festen Willen, ein sicheres, soziales und bald klimaneutrales Europa zu gestalten. Darin sind wir uns einig, [@EmmanuelMacron](#). Es lebe die deutsch-französische [#Freundschaft!](#) pic.twitter.com/aFbBQSfAnz

— Bundeskanzler Olaf Scholz (@Bundeskanzler) [January 22, 2023](#)

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/53556/frans-duitse-vriendschap-onder-druk>